

Marelsdal te Castricum

Marelsdal te Castricum

Inventarisatie Stofzaad en Rugstreeppad

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

G&G-rapport 2019-79

Versie	Datum
Concept	14 oktober 2019
Eindrapport	12 november 2019

Gecontroleerd door: Tom Damm

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Bovendijk 35-G

2295 RV Kwintsheul

Hazenkoog 35-A

1822 BS Alkmaar

www.vandergoesengroot.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding tot het onderzoek	5
1.2	Doel van het onderzoek.....	5
1.3	Ligging van het onderzoeksgebied	5
1.4	Leeswijzer	6
2	Methode	7
2.1	Algemeen	7
2.2	Flora	7
2.3	Amfibieën / Rugstreepad	9
3	Flora en vegetatie	10
4	Amfibieën	11
5	Conclusie en aanbevelingen	13
5.1	Beschermde soorten Wnb	13
5.2	Zorgplicht	13
6	Aanbevolen en geraadpleegde literatuur	14
7	Bijlagen	15

1 Inleiding

1.1 Aanleiding tot het onderzoek

Er bestaan plannen Marelsdal te Castricum herin te richten. Uit vooronderzoek (VERKADE, 2018) is gebleken dat mogelijk beschermde natuurwaarden in dit plangebied voorkomen.

Om dit nader te onderzoeken heeft Marelsdal BV opdracht gegeven aan ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot een inventarisatie uit te voeren naar Stofzaad (*Monotropa hypopitys*) en Rugstreeppad (*Epidalea calamita*).

Het onderzoek is uitgevoerd in de periode juni-augustus 2019. Dit rapport doet verslag van het onderzoek.

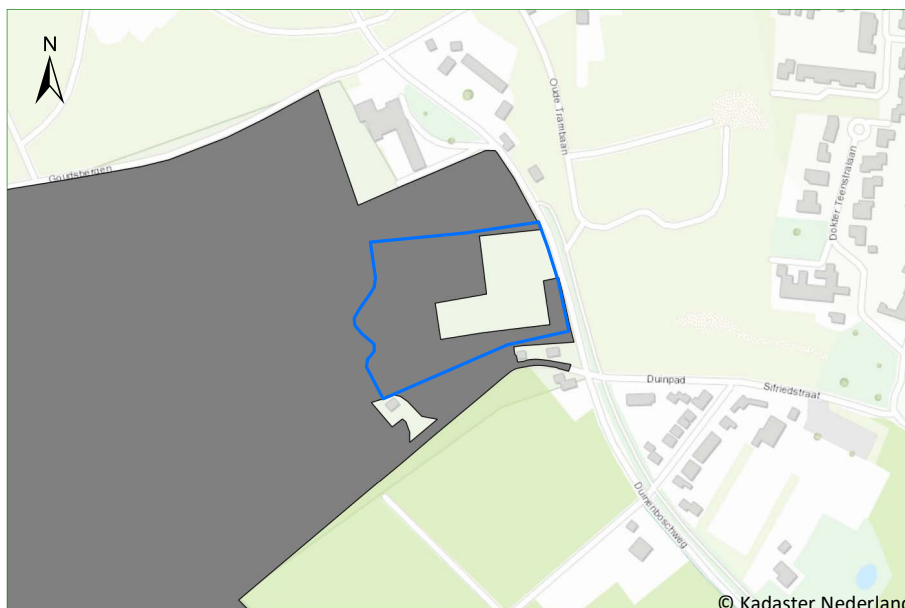
1.2 Doel van het onderzoek

Doel van het onderzoek is om inzicht te krijgen in het voorkomen en de verspreiding van beschermde planten- en diersoorten binnen het onderzoeksgebied.

1.3 Ligging van het onderzoeksgebied

In Figuur 1 is de ligging van het onderzoeksgebied aangegeven. Het ligt ten westen van de bebouwde kom van Castricum en is onder te verdelen in een plangebied van ca. 5.300 m² waar gebouwd mag worden, en een omliggend gebied dat tot Natura 2000-gebied 87 Noordhollands Duinreservaat behoort, samen het projectgebied van ca. 1,5 ha vormend.

Figuur 1.
Ligging van het onderzoeksgebied Marelsdal (blauw omlijnd) aan de Duinenboschweg, tussen nr. 30 en 42, te Castricum. In grijs het Natura 2000-gebied.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de methode beschreven volgens welke de verschillende soortgroepen zijn geïnventariseerd en welke factoren de onderzoeksresultaten kunnen hebben beïnvloed. In de hoofdstukken 3 t/m 4 worden de resultaten besproken van de verschillende onderzochte soortgroepen. Tot slot worden in hoofdstuk 5 de belangrijkste conclusies uit de resultaten genoemd. Tevens worden op grond van het geldende beschermingskader aanbevelingen gedaan hoe om te gaan met de gevonden resultaten. Na de conclusies volgt een lijst met aanbevolen en geraadpleegde literatuur.

In Bijlage 1 wordt het wettelijke kader beschreven waarbinnen flora en fauna in Nederland zijn beschermd.

2 Methode

2.1 Algemeen

Onderdeel van deze inventarisatie is het raadplegen van de NDFF met betrekking tot eerdere waarnemingen van beschermde soorten binnen het onderzoeksgebied.

Tijdens het veldwerk worden onder meer de locaties van oude waarnemingen gecontroleerd op het voorkomen van de desbetreffende soorten. Deze oude locaties zijn beschikbaar gemaakt in een veldtablet.

Het veldtablet wordt daarnaast gebruikt om alle waarnemingen in het veld op locatie en digitaal in te voeren.

Het onderzoek vindt plaats, tenzij hieronder anders aangegeven, volgens landelijk erkende soortprotocollen en soortenstandaards of landelijk geadviseerde inventarisatiemethoden. Deze protocollen schrijven het aantal bezoeken en de periodes van onderzoek voor.

2.2 Flora

Tabel 1.
*Beschermde
plantensoorten conform
artikel 3.5 en 3.10 van
de Wnb.*

Het doel van de inventarisatie is om inzicht te krijgen in de aanwezigheid van onder de Wnb beschermde soorten (zie Tabel 1), namen volgens VAN DER MEIJDEN, 2005).

Habitatrichtlijnsoorten	Bruinrode wespenorchis	Kleine ereprijs	Schubvaren
Drijvende waterweegbree	Dennenorchis	Kleine Schorseneer	Schubzegge
Groenknolorchis	Dreps	Kleine wolfsmelk	Smalle raai
Kruipend moerasscherm	Echte gamander	Kluwenklokje	Spits havikskruid
Zomerschroeforchis	Franjgentiaan	Knollathyrus	Steenbraam
	Geelgroene wespenorchis	Knolspirea	Stijve wolfsmelk
Andere soorten	Geplooid vrouwenmantel	Korensla	Stofzaad
Akkerboterbloem	Getande veldsla	Kranskarwij	Tengere distel
Akkerdoornzaad	Gevlekt zonneroosje	Kruiptijm	Tengere veldmuur
Akkerogentroost	Glad biggenkruid	Lange zonnedaauw	Trosgamander
Beklierde ogentroost	Gladde zegge	Liggende ereprijs	Veenbloembies
Berggamander	Groene nachtorchis	Moerasgamander	Vliegenorchis
Bergnachtorchis	Groensteel	Muurbloem	Vroege ereprijs
Blaasvaren	Groot spiegelklokje	Naakte lathyrus	Wilde averuit
Blauw guichelheil	Grote bosaardbei	Naaldenkervel	Wilde ridderspoor
Bokkenorchis	Grote leeuwenklauw	Pijlscheefkelk	Wilde weit
Bosboterbloem	Honingorchis	Roggelelie	Wolfskers
Bosdravik	Kalkboterbloem	Rood peperboompje	Zandwolfsmelk
Brave hendrik	Kalketrip	Rozenkransje	Zinkviooltje
Brede wolfsmelk	Karhuizer anjer	Ruw parelzaad	Zweedse kornoelje
Breed wollegras	Karwijselie	Scherpkruid	

De meeste van deze soorten komen alleen in natuurgebieden voor. Momenteel is voor geen van deze soorten een provinciale vrijstelling afgegeven (zie Bijlage 1.2.1).

Allereerst is onderzocht of potentiële groeiplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit Tabel 1 binnen het plangebied. Tijdens de inventarisatie zijn alle potentieel geschikte groeiplaatsen van deze soorten bezocht in de periode van het jaar dat de soorten ook daadwerkelijk verwacht kunnen worden. Extra aandacht is gericht geweest op terreindelen met een, op grond van aanwezige biotopen, verhoogde potentie voor dergelijke soorten.

Vindplaatsen worden met behulp van een 'stip' op een veldtablet aangegeven; geplaatst in het centrum van de groeiplaats van een soort, of bij grotere groeiplaatsen om de 50 meter. Voor de abundantie is de classificatie uit Tabel 2 aangehouden.

Tabel 2.

Abundantieclassen voor florakartering.

Abundantieklasse	Aantal exemplaren
1	1
2	2-5
3	6-25
4	26-50
5	51-500
6	501-5000
7	>5000

In en direct buiten het projectgebied is uit het verleden Stofzaad bekend van twee groeiplaatsen (kaart op p.39 in VERKADE 2018; NDFF 2019: laatste jaar 2013) en daarom was de inventarisatie speciaal gericht op die soort. De inventarisatie is uitgevoerd op 15 juli en 14 augustus.

2.3 Amfibieën / Rugstreeppad

Het doel van dit onderzoek was inzicht te krijgen in de aanwezigheid van beschermde soorten amfibieën en hun voortplantingslocaties. De soorten amfibieën die in Nederland zijn beschermd krachtens de Wnb staan genoemd in Tabel 3. De inventarisatie betreft alle beschermde, niet-vrijgestelde soorten onder de Wnb. Van deze soorten wordt in het plangebied alleen Rugstreeppad verwacht. Voor de andere relevante soorten zijn geen recente waarnemingen bekend uit de omgeving van het plangebied en bovendien ontbreekt geschikt leefgebied.

De inventarisatie heeft zich met name gericht op de Rugstreeppad omdat uit de quickscan (VERKADE, 2018) naar voren kwam dat dit de beschermde soort is waarvoor het plangebied geschikt is als leefgebied. Uiteraard is tijdens de inventarisatie ook gelet op eventuele andere aanwezige beschermde amfibieën.

Tabel 3.
Beschermde soorten amfibieën conform artikel 3.5 en 3.10 van de Wnb.

Habitatrichtlijnsoorten		
Boomkikker	Poelkikker	Gewone pad
Geelbuikvuurpad	Rugstreeppad	Kleine watersalamander
Heikikker	Vroedmeesterpad	Meerkikker
Kamsalamander	Andere soorten	Middelste groene kikker
Knoflookpad	Alpenwatersalamander	Vinpootsalamander
	Bruine kikker	Vuursalamander

Het onderzoek is uitgevoerd conform het *Kennisdocument Rugstreeppad* (BIJ12, 2017). Op de tweede avond zijn matjes uitgelegd.

Alle vangsten en waarnemingen zijn op locatie gekarteerd. De bezoekdatums staan bij de resultaten in Tabel 4.

Rugstreeppad

De bezoeken zijn zoveel mogelijk tijdens relatief warme en windstille avonden en nachten uitgevoerd.

Tijdens een nachtelijk bezoek worden de potentiële voortplantingsplaatsen of jagende dieren opgezocht en worden roepende mannetjes geteld. Op paden en andere open plekken kunnen 's nachts adulte dieren worden waargenomen.

Omdat tijdens rondes geen waarnemingen van Rugstreeppadden werden verricht op geluid, is geen apart dagbezoek afgelegd. Tijdens een dagbezoek kan daadwerkelijke voortplanting worden aangetoond door met een fijnmazig schepnet potentiële voortplantingslocaties te bemonsteren op larven en/of eisnoeren. Ook kunnen dan jonge padjes worden aangetroffen op de oevers van het voortplantingswater.

3 Flora en vegetatie

In Marelsdal zijn op 15 juli en 14 augustus geen beschermde soorten planten aangetroffen. Voor op één na alle soorten zijn er geen geschikte standplaatsen aanwezig en/of ligt de onderzoekslocatie ver buiten het natuurlijke verspreidingsgebied.

Alleen Stofzaad is bekend van deze locatie en hieronder wordt het biotoop beschreven van de groeiplaats van deze in 2013 nog aangetroffen soort. Daarbij wordt een relatie gelegd met het voorkomen van deze soort elders in Nederland. Tevens worden enkele karakteristieke uiterlijke en ecologische kenmerken van de soort genoemd (WEEDA, 1985-1994).

Stofzaad *Monotropa hypopitys*

Stofzaad is een bleek geelachtige plant zonder bladgroen. De bloeiwijze is overhangend, maar de doosvruchten staan rechtop. De plant is afhankelijk van een zwam die tegelijkertijd samenleeft met Beuk, Zwarte den of Kruipwilg. Het aantal bloeistengels dat jaarlijks verschijnt is meestal groter als er meer regen valt en in sommige jaren is er niets te vinden.

Door de (indirecte) binding aan genoemde houtgewassen groeit de soort in het binnenland (vnl. Veluwe) en in de binnenduinrand vooral in bossen. Dichter bij de kust groeit hij ook in berken- en eikenbossen en in Duindoorn-Kruipwilgstruweel. De typische groeiplaats betreft schaduwrijke plekken met nauwelijks ondergroei op voedselarm, droog tot vrij vochtig zand.

De (voormalige) groeiplaats in Marelsdal ligt op een boswal met Zomereiken en enkele jonge Beuken. Op de zuidhelling stond een tiental Zwarte dennen; die zijn in de winter van 2016/17 gekapt, evenals de overige Zwarte dennen op de andere wallen.

In de huidige situatie is de noordhelling plaatselijk steil. Op die plaatsen groeien veel Eikvarens op een moslaag, terwijl er onder de jonge Beuken nauwelijks ondergroei is en onder de Zomereiken veel blad ligt. Er is, waarschijnlijk door de toegenomen lichtinval, veel opslag van struiken en bomen: vooral Gewone esdoorn en Amerikaanse vogelkers, maar ook Noorse esdoorn, Veldesdoorn, Rode kamperfoelie, Mahonie. Hier en daar groeien ook kleine struiken van Eenstijlige meidoorn, Wilde kardinaalsmuts en Wilde liguster. Verder groeien er verspreid algemene bosplanten (deels van voedselrijkere grond) zoals Geel nagelkruid, Gewoon robertskruid, Wilde kamperfoelie, Knopig helmkruid, Klimop en hogerop veel Hondsdraf.

4

Amfibieën

In Marelsdal zijn twee soorten amfibieën vastgesteld. Het betreft de Gewone pad (*Bufo bufo*) en de Rugstreepad (*Epidalea calamita*). De verspreidingskaart van de aangetroffen amfibieën in het plangebied is te vinden in Bijlage 2.

Per soort wordt hieronder het voorkomen van de aangetroffen amfibieën in Marelsdal kort toegelicht. Er worden daarbij enkele karakteristieke uiterlijke en ecologische kenmerken van de dieren genoemd.

Rugstreepad

In Marelsdal werden op de tweede avond twee Rugstreepadden aangetroffen in het noordelijke deel van het gebied (Tabel 4). Ze waren niet aan het roepen of paren.

Omdat matjes zijn uitgelegd en op de volgende avonden geen Rugstreepadden meer werden gevonden moet geconcludeerd worden dat het langstreckende individuen betrof. Er is dus geen sprake van voortplantingsplaatsen en vaste rust- of verblijfplaatsen van de soort.

De zwaar beschermde Rugstreepad is een echte pioniersoort. De dieren prefereren als landbiotoop kale, ruderaal gronden zoals bouwterreinen of zandopspuitingen. De soort is erg mobiel en kan zo doende snel nieuwe gebieden ontdekken en koloniseren. Aan het voortplantingswater stelt de Rugstreepad weinig eisen. Het bestaat meestal uit (tijdelijk aanwezige) geïsoleerde, ondiepe wateren zonder al te veel predatoren zoals vissen en roofinsecten. Plassen of wateren die periodiek droogvallen zijn zeer geschikt omdat waterroofdieren hierin weinig voorkomen.

Foto 1. Een van de gevonden Rugstreepadden.

Gewone pad

In Marelsdal werd op een avond een jagende Gewone pad aangetroffen in het westelijke deel van het gebied (Tabel 4). De soort komt hier minimaal voor.

De Gewone pad is beschermd, maar in de provincie Noord-Holland vrijgesteld voor ontwikkelingsplannen. Daarom wordt verder niet ingegaan op de vondst.

Foto 2. De gevonden Gewone pad.

Tabel 4.
Bezoekdatums en
vondsten.

12-06-2019	geen vondsten.
24-06-2019	2 Rugstreeppadden en 1 Gewone pad. Matjes uitgelegd.
05-07-2019	geen vondsten.
16-07-2019	geen vondsten.
25-07-2019	geen vondsten.

5 Conclusie en aanbevelingen

5.1 Beschermde soorten Wnb

- ♣ In het onderzoeksgebied zijn geen beschermde planten gevonden.
- ♣ In het onderzoeksgebied zijn beschermde amfibieën vastgesteld (zie Tabel 5). Het gaat onder andere om de Rugstreeppad. Wanneer (negatieve) effecten van de ruimtelijke ingreep worden verwacht dan dient een ontheffingsaanvraag te worden ingediend, waarin passende mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven (zie Bijlage 1.2.3). Dat lijkt in dit geval niet nodig aangezien het om langstrekkende dieren ging. Het is wel verstandig om voorafgaand aan de werkzaamheden een paddenscherp te plaatsen om incidentele langstrekkende individuen buiten het plangebied te houden.
- ♣ De andere aangetroffen soort, Gewone pad, behoort tot de beschermde soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt. Voor deze soort gelden geen verbodsbepalingen als werkzaamheden worden verricht in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Een ontheffing is voor deze soort niet nodig.

Tabel 5.

Aangetroffen beschermde soorten in Marelsdal in 2019.

Wnb = Wet natuurbescherming, (**HRL** = Habitatrichtlijn IV, **AS** = Andere Soorten, **VRL** = Vogelrichtlijn, **JBS** = vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten); **RL** = Rode lijst, met vermelding van categorie (**GE** = gevoelig, **KW** = kwetsbaar, **BE** = bedreigd, **EB** = ernstig bedreigd, **VNW** = in het wild verdwenen).

Nederlandse naam	Wnb	RL
Amfibieën		
Gewone pad	AS	
Rugstreeppad	HRL	GE

5.2 Zorgplicht

Voor alle in het wild levende soorten en hun leefomgeving geldt de zorgplicht (zie Bijlage 1.1.1). Teneinde de zorgplicht na te leven kan men voorafgaand aan de werkzaamheden de volgende praktische richtlijnen hanteren:

- ♣ Alle aanwezige vegetatie of bodemmateriaal (takken, stronken) kan gefaseerd verwijderd worden. Dit geeft bodembewonende dieren de kans om in de nabijgelegen omgeving een ander leefgebied te benutten.

6

Aanbevolen en geraadpleegde literatuur

- CREEMERS, R.C.M., & J.C.W. VAN DELFT (RAVON, RED.), 2009. *De amfibieën en reptielen van Nederland - Nederlandse Fauna 9*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- FLORON, 2011. *Nieuwe Atlas van de Nederlandse Flora*. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- HERDER, J.E., J. HAMERS & K. DEKKER, 2010. *Atlas van de Noord-Hollandse amfibieën en reptielen 1980-2010*. Landschap Noord-Holland, Heiloo / Stichting RAVON, Nijmegen.
- NÖLLERT, A. & C. NÖLLERT, 2001. *Amfibieëngids van Europa*. TIRION Uitgevers bv, Baarn.
- RAVON WERKGROEP MONITORING, 1997. *Handleiding voor het monitoren van amfibieën in Nederland*. Stichting RAVON, Nijmegen.
- SPARRIUS L.B., B. ODÉ & R. BERINGEN, 2014. *Basisrapport Rode Lijst Vaatplanten 2012 volgens Nederlandse en IUCN-criteria*. FLORON Rapport 57. FLORON, Nijmegen.
- STAATSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN, 2015. *Besluit houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna*. Staatscourant 2015, 36471.
- VAN DELFT, J.J.C.W., R.C.M. CREEMERS & A.M. SPITZEN-VAN DER SLUIJS, 2007. *Basisrapport Rode Lijst Amfibieën en Reptielen volgens Nederlandse en IUCN-criteria*. Stichting RAVON, Nijmegen.
- VAN DER MEIJDEN, R., 2005. *Heukels' Flora van Nederland*. 23^e druk. Wolters-Noordhoff, Groningen.
- VERKADE, M., 2018. *Verkenkend natuuronderzoek Marelsdal*. Rapport 360203, Sweco, Alkmaar.
- WEEDA, E.J., 1985, 1987, 1988, 1991, 1994. *Nederlandse oecologische flora: Wilde planten en hun relaties. Deel 1, 2, 3, 4 en 5*. IVN, VARA en VEWIN, Amsterdam.

7 Bijlagen

Bijlage 1	Huidige natuurwetgeving
Bijlage 2	Verspreidingskaart amfibieën

Bijlage 1 Huidige natuurwetgeving

Bijlage 1.1 Wet natuurbescherming (Wnb)

De Wet natuurbescherming (Wnb) is het nationale wettelijke kader waarin de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet zijn samengevoegd.

In de Wnb is zowel de soortbescherming van wilde flora en fauna geregeld als de gebiedsbescherming die veelal voortkomt uit bepalingen van de Europese Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn.

De provincies zijn, op enkele uitzonderingen na, het bevoegd gezag van de wet. De provincies organiseren de ontheffingsverlening en handhaving.

Bijlage 1.1.1 Zorgplicht

Een belangrijke bepaling van de Wnb is de zorgplicht die stelt dat “een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.”

Bijlage 1.2 Soortbescherming

Bijlage 1.2.1 Categorieën

Onder de Wnb wordt een aantal soorten planten en dieren beschermd. Er zijn vier categorieën met beschermde soorten. Twee categorieën bevatten de soorten die respectievelijk zijn beschermd onder de Europese Habitatrichtlijn en soorten genoemd in de Europese Vogelrichtlijn.

Naast deze Europees beschermde soorten heeft de wetgever nog een extra categorie soorten toegevoegd, de ‘andere soorten’.

Per provincie is conform artikel 3.11 nog een vierde categorie opgesteld, die van de ‘vrijgestelde soorten’. Alleen soorten uit de derde categorie kunnen worden vrijgesteld. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van ontheffingsplicht bij het overtreden van de verbodsbepalingen (zie Bijlage 1.2.2) bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer. De lijst van vrijgestelde soorten kan per provincie variëren en is te vinden in Tabel 6.

Daarnaast zijn Bosmuis, Veldmuis en Huisspitsmuis in of op gebouwen of daarbij behorende erven in alle gevallen vrijgesteld van de genoemde verboden in artikel 3.10.

Tabel 6.

Vrijgestelde soorten per provincie.

Rood=niet vrijgesteld.

Zoogdieren	DR	FL	FR	GL	GR	L	NB	NH	OV	UT	ZL	ZH
Aardmuis	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bosmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bunzing	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+
Dwergmuis	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Dwergspitsmuis	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Eekhoorn						+						
Egel	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+
Gewone bosspitsmuis	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Haas	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Hermelijn	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+
Huisspitsmuis	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Konijn	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Ondergrondse woelmuis	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	
Ree	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Rosse woelmuis	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Steenmarter						+						
Tweekleurige bosspitsmuis	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	
Veldmuis	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Vos	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Wezel	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+
Wild zwijn							+					
Woelrat	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Amfibieën en reptielen	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bastaardkikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bruine kikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Gewone pad	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Hazelworm						+						
Kleine watersalamander	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Levendbarende hagedis						+						
Meerkikker	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Bijlage 1.2.2 Verbodsbepalingen

De Wnb bepaalt conform artikel 3.1, 3.5 & 3.10 dat de volgende zaken verboden zijn:

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende dieren voorkomend in de Habitatrichtlijn, vogels genoemd in de Vogelrichtlijn en aangewezen 'andere soorten' opzettelijk te doden of te vangen¹
2. Het is verboden dieren voorkomend in de Habitatrichtlijn opzettelijk te verstoren.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van hierboven genoemde soorten te vernielen of te beschadigen of nesten of eieren van vogels weg te nemen.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste punt opzettelijk te verstoren als deze verstoring van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
5. Het is verboden planten van soorten genoemd in de Habitatrichtlijn (bijlage IV, Bijlage 1 Verdrag van Bern) of als 'andere soorten' (Bijlage B bij de wet) in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Bijlage 1.2.3 Ontheffingsmogelijkheid

Ruimtelijke ontwikkeling en (her)inrichting zoals het slopen, renoveren of bouwen van woningen, het dempen van wateren of het aanleggen bedrijventerreinen, kan beschadiging of vernieling tot gevolg hebben van de voortplantings- en rustplaatsen van de in het gebied voorkomende (beschermde) soorten. Dit hangt af van de fysieke uitvoering daarvan en de periode waarin het project plaatsvindt. In bepaalde gevallen moet dan ontheffing voor de Wnb verkregen worden.

Als er beschermde soorten (zie Bijlage 1.2.1) voorkomen die niet zijn vrijgesteld én verbodsbepalingen (zie Bijlage 1.2.2) worden overtreden, dan is ontheffing vereist of moet, indien mogelijk, conform art. 3.31 gewerkt worden met een door het Ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode.

De vraag of de ontheffing kan worden verleend zal worden beoordeeld door het bevoegde gezag (veelal de provincie waarin het plangebied is gelegen). Belangrijk daarbij is de vraag in hoeverre schade optreedt, of de gunstige staat van instandhouding van de

¹Het betreft soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, soorten genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn in hun natuurlijke verspreidingsgebied. Alsmede andere soorten, genoemd in bijlage, onderdeel A, bij de wet.

betrokken soort(en) in gevaar komt en of er bevredigende alternatieven voorhanden zijn voor de ingreep of de locatie daarvan.

Bijlage 1.2.4 Wettelijk belang

Per categorie is het bij het al dan niet verkrijgen van een ontheffing belangrijk wat het belang is van het uit te voeren plan en de te verkrijgen ontheffing. Als schade niet te voorkomen is, dient één van de onderstaande wettelijke belangen van toepassing te zijn:

Soorten van de Vogelrichtlijn

Ontheffing is nodig:

- ♣ in het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid.
- ♣ in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.
- ♣ ter bescherming van flora en fauna.

Soorten van de Habitatrichtlijn

Ontheffing is nodig:

- ♣ ter bescherming van flora en fauna.
- ♣ in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Andere soorten

Ontheffing is nodig:

- ♣ ter bescherming van flora en fauna.
- ♣ in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.
- ♣ in het kader van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting van gebieden en het toekomstig gebruik daarvan.
- ♣ ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen.

Bijlage 1.2.5 Broedvogels

Voor broedvogels wordt in principe geen ontheffing verleend. Als men verstorende activiteiten buiten het broedseizoen laat plaatsvinden worden de vogels geacht te kunnen uitwijken, treedt geen schade op en is geen ontheffing noodzakelijk.

Er is een uitzondering, vogelnesten die buiten het broedseizoen in gebruik zijn vallen onder de definitie van 'vaste rust- of verblijfplaatsen' en zijn daarom jaarrond beschermd. Er zijn vier verschillende categorieën 'jaarrond beschermde broedvogels', categorie A t/m D, zie kader volgende pagina.

Kader: Vogelsoorten
met jaarrond
beschermd nesten
en bijbehorende
categorie.

Soort	Categorie Toelichting codes
Boomvalk	D
Buizerd	D
Gierzwaluw	B
Grote gele kwikstaart	C
Havik	D
Huismus	B
Kerkuil	C
Oehoe	C
Ooievaar	C
Ransuil	D
Roek	B
Slechtvalk	C
Sperwer	D
Steenuil	A
Wespendief	D
Zwarte wouw	D

De lijst met vogelsoorten waarvan de nesten gedurende het hele jaar zijn beschermd is in 2009 aangepast (zie kader). **Let wel!** Bij de bescherming van een jaarrond beschermd nest of verblijf wordt zowel de verblijfplaats als de (directe) omgeving die nodig is voor het succesvol functioneren daarvan, betrokken!

Voor jaarrond beschermde soorten kan, meestal alleen buiten het broedseizoen, wél ontheffing worden aangevraagd. Een 'omgevings-check' is dan vereist. Een deskundige moet in dat geval vaststellen of de desbetreffende soort zelfstandig een vervangend nest kan vinden in de omgeving, of dat met verzachtende en/of compenserende maatregelen de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rustplaats gegarandeerd kan worden. Om zeker te zijn dat geplande of genomen maatregelen hiertoe voldoende zijn, moeten deze middels een ontheffingsaanvraag worden voorgelegd aan de provincie. Als geen schade optreedt en de gunstig staat van instandhouding niet in gevaar komt, zal de aanvraag (positief) worden afgewezen. Het is uiteraard essentieel dat de (aan de provincie) voorgestelde maatregelen ook daadwerkelijk worden genomen.

Categorie E-soorten

Er is nog een categorie met 'bijzondere' vogelsoorten (Categorie E) Deze soorten keren (zoals ook jaarrond beschermde soorten) weliswaar vaak terug naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar beschikken over voldoende flexibiliteit om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Van deze soorten zijn de verblijfplaatsen alleen dan beschermd als 'zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen'.

Bijlage 1.2.6 Gedragscodes

Indien men in het bezit is van een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode hoeft bij werkzaamheden in het kader van natuurbeheer, van bestendig beheer of onderhoud, van bestendig gebruik en van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting voor Vogelsoorten (artikel 3.1), Habitatrichtlijnsoorten (artikel 3.5) en andere soorten (artikel 3.10) geen ontheffing te worden aangevraagd, mits aantoonbaar wordt gewerkt met deze gedragscode (artikel 3.31). De bewijslast dat correct is en wordt gehandeld volgens de gevolgde gedragscode ligt bij de initiatiefnemer.

Het is ook mogelijk te werken conform een dergelijke goedgekeurde gedragscode zonder deze zelf te hebben opgesteld. Te beïnvloeden soorten dienen dan wel in de gebruikte gedragscode te worden behandeld en er moet een belang zijn voor het project vergelijkbaar met genoemde belangen uit de VRL, HRL of de 'andere soorten'.

Bijlage 1.3 Gebiedsbescherming

De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden. In de Wnb (art. 1.12) wordt ook verordend dat (provinciaal) gebieden aangewezen worden binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Tevens wordt aangegeven dat provincies mogelijkheden hebben ook andere belangrijke gebieden aan te wijzen vanwege hun landschapelijke- of natuurwaarden.

Bijlage 1.3.1 Natura 2000

Nederland en andere EU-landen hebben in overleg met de Europese Commissie speciale beschermingszones aangewezen, de zogenaamde Natura 2000-gebieden. Een overzicht van Natura 2000-gebieden is te vinden op:

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=0>

Habitattoets

Wanneer plannen bestaan een project in of rond een Natura 2000-gebied uit te voeren, neemt de initiatiefnemer contact op met het bevoegde gezag. In principe is dit Gedeputeerde Staten van de Provincie waarin een gebied (grotendeels) ligt.

Indien negatieve effecten van een project niet kunnen worden uitgesloten, dient een toetsing te worden uitgevoerd. Als uit deze toetsing (ook wel 'Habitattoets' genoemd) blijkt dat een plan (mogelijk) significante negatieve gevolgen heeft, vindt de vergunningaanvraag plaats via een 'passende beoordeling'. Daarbij moeten ook cumulatieve effecten zijn meegenomen.

Alleen als uit de passende beoordeling met zekerheid blijkt dat geen significante gevolgen zullen optreden, of als het gaat om activiteiten

met een groot openbaar belang en waarvoor geen alternatieven zijn, wordt vergunning verleend.

Als uit de 'Habitattoets' blijkt dat een activiteit negatieve gevolgen kan hebben die niet significant zijn, vindt de vergunningaanvraag plaats via een verslechterings- en verstoringstoets. Bij deze toets wordt via een uitgebreide effectbeoordeling nagegaan of activiteiten een kans met zich meebrengen op verslechtering van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten. Het bevoegd gezag geeft een vergunning af als de verslechtering of verstoring in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen aanvaardbaar is.

Externe werking

Belangrijk bij de bepalingen rond Natura 2000- gebieden is de 'externe werking'. Dit betekent dat ook projecten buiten het Natura 2000- netwerk met mogelijk negatieve gevolgen binnen het netwerk, getoetst moeten worden aan doelen van betrokken gebied of gebieden. Een bijzondere vorm van externe werking is de (extra) uitstoot van stikstof door een project die kan neerslaan binnen Natura 2000-gebieden en daar voor schade kan zorgen. Om de mate van stikstofvervuiling te volgen en te reguleren is op 1 juli 2015 de zogenaamde 'Programmatistische Aanpak Stikstof' (PAS) in werking getreden. Boven bepaalde 'drempelwaardes' kan een project vanwege neergeslagen stikstof meldings- of vergunning plichtig zijn.

Bijlage 1.4 Overige gebiedsbescherming

Bijlage 1.4.1 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Ingrepen in gebieden die horen bij het Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische hoofdstructuur, EHS) worden in principe niet toegestaan, tenzij bijvoorbeeld uitgesloten is dat de ingreep een negatief effect heeft op het netwerk of de ingreep een groot maatschappelijk belang dient. Getoetst wordt of een ingreep van invloed is op 'wezenlijke kenmerken en waarden', het NNN kent geen toetsing op 'externe werking'. Als een ingreep wordt toegestaan, moeten eventuele nadelige gevolgen zoveel mogelijk worden voorkomen en de resterende schade moet worden gecompenseerd. Uitgangspunt bij het toestaan van ingrepen is dat netto sprake moet zijn van een versterking van het netwerk.

Bijlage 1.4.2 Overige natuurwetgeving

Naast de behandelde wetgeving zijn soms andere gebied beschermende bepalingen van kracht. Dit kunnen regionale of provinciale plannen of visies zijn die gebieden of soorten (extra) beschermen. Een voorbeeld hiervan zijn de 'weidevogelleefgebieden' van de Provincie Noord-Holland. Per plangebied zal op maat moeten worden nagegaan of dergelijke bepalingen aan de orde zijn.

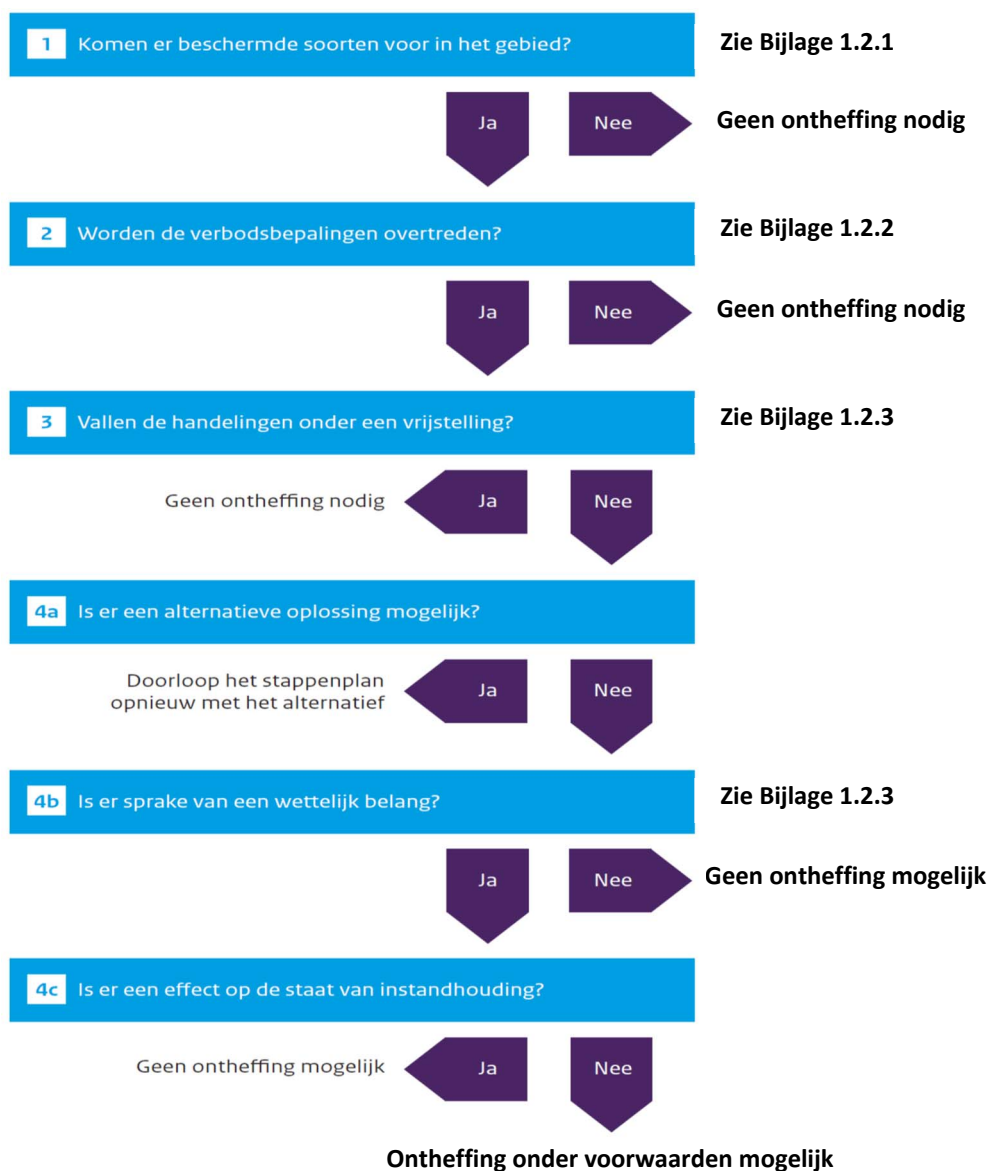
Bijlage 1.5 Procedure

Als bij aanvang van een project niet uitgesloten is dat beschermde soorten voorkomen of negatieve effecten op beschermde gebieden kunnen optreden, is een ecologische *quickscan* nodig en dient het stroomschema uit Figuur 2 te worden gevolgd.

Als op grond van deze *quickscan* de aanwezigheid van dergelijke soorten of gevolgen niet zijn uit te sluiten én wordt gezien dat negatieve effecten kunnen optreden, is vervolgonderzoek noodzakelijk.

Tijdens het vervolgonderzoek wordt het plangebied geïnventariseerd op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. Indien aangetroffen worden de gebruiksfuncties van deze soorten in beeld gebracht. Vervolgens wordt opnieuw onderzocht of negatieve gevolgen mogelijk zijn door uitvoering van de plannen.

Figuur 2.
Stappenplan
procedure
ecologisch
onderzoek en
ontheffing

Bijlage 1.5.1 Ontheffingsaanvraag Wnb

Als stap 4a uit het stroomschema negatief is omdat een project of plan locatie gebonden is en er geen alternatieven zijn, is een ontheffingsaanvraag waarschijnlijk aan de orde. Een dergelijke aanvraag dient onder andere vergezeld te gaan van:

- ♣ Een projectplan waarin onder meer de locatie, de werkwijze, de te verwachten schade, de te nemen maatregelen, de alternatievenstudie en het wettelijk belang gedetailleerd worden beschreven.
- ♣ Een actuele en volledige inventarisatie naar het voorkomen van beschermde dier- en plantensoorten in het plangebied (ongeveer 3-5 jaar geldig).

De aanvraag kan voorafgaand aan het aanvragen van een omgevingsvergunning plaatsvinden. De aanvraag wordt gedaan bij de provincie waarin het plangebied is gelegen.

Het is ook mogelijk 'aan te haken' bij het aanvragen van een omgevingsvergunning in het kader van de 'Wet algemene bepalingen omgevingsrecht' (Wabo).

Men dient op het digitale aanvraagformulier van het omgevingsloket (OLO) dan aan te geven dat 'Handelingen worden verricht met gevolgen voor beschermde dieren en planten'. Ook hierbij dient een projectplan en inventarisatie bijgevoegd te worden.

De gemeente waarbij de aanvraag is ingediend stuurt de informatie omtrent beschermde flora en fauna naar de provincie die een 'Verklaring van geen bedenkingen' (VVGB) afgeeft als onderdeel van de omgevingsvergunning.

De provincie handhaaft bepalingen uit eventuele ontheffingen en vergunningen en de eventuele werking van de Wnb bij projecten waar geen ontheffing is aangevraagd. Ook het volgen van gedragscodes wordt gehandhaafd door de provincie. Mogelijke sancties zijn geldelijke boetes of het stilleggen van werkzaamheden.

Bijlage 2 Verspreidingskaart amfibieën

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Hazenkoog 35A
1822 BS Alkmaar

Bovendijk 35-G
2295 RV Kwintsheul

www.vandergoesengroot.nl